

Työ- ja elinkeinoministeriö
Erityisasiantuntija
Anni Kaukoranta

Muistio
17.11.2023

Liite 1

KANSALLINEN LÄÄKEKEHITYSKESKUS OY –NIMISEN OSAKEYHTIÖN OMAN PÄÄOMAN KOROTTAMINEN

1. Johdanto

Kansallinen Lääkekehityskeskus Oy on Suomen valtion kokonaan omistama erityistehtävayhtiö, joka kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan ja omistajaohjaukseen. Yhtiön tehtävänä on arvioida yhteistyökumppaneiden tutkimusvaiheen lääkekehitysaihioita ja auttaa kehittämään niistä kaupallisesti potentiaalisia tuotteita ja pääomasijoituskelpoisia yrityksiä. Yhtiön tarkoitus on edistää kilpailukykyistä lääkekehitystä ja siihen pohjautuvaa liiketoimintaa Suomessa.

Momentille 32.20.89 Pääomasijoitus Lääkekehityskeskus Oy:lle on vuoden 2023 talousarviossa myönnetty 20 000 000 euron määräraha (siirtomääräraha 3 v.). Määrärahaa saa käyttää Kansallinen Lääkekehityskeskus Oy:n oman pääoman korottamiseen. Määrärahaa ei ole siirretty yhtiöön.

2. Esityksen pääasiallinen sisältö

Valtioneuvosto valtuuttaisi työ- ja elinkeinoministeriön tekemään valtion puolesta 20 000 000 euron vastikkeettoman sijoituksen Kansallinen Lääkekehityskeskus Oy –nimisen osakeyhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Momentille 32.20.89 Pääomasijoitus Lääkekehityskeskus Oy:lle on vuoden 2023 talousarviossa myönnetty 20 000 000 euron määräraha (siirtomääräraha 3 v.). Sijoitus tehtäisiin kahdessa erässä, joista ensimmäinen vuonna 2023 ja toinen vuonna 2025.

3. Esityksen tavoitteet ja vaikutukset

Kansallinen Lääkekehityskeskus Oy on valtion kokonaan omistama erityistehtävayhtiö, joka perustettiin vuonna 2022. Yhtiön osakkeet ja omistajaohjaus siirtyivät sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä työ- ja elinkeinoministeriöön 5.6.2023 alkaen. Yhtiön tehtävänä on arvioida lääkekehitysaihioiden tutkimusvaiheen hankevirtaa yhteistyössä tutkijoiden, yliopistojen sekä muiden lääkekehityksen ammattilaisten kanssa. Yhtiö valitsee rajallisen määrän lääkekehitysaihioita ja auttaa kehittämään niistä kaupallisesti potentiaalisia tuotteita ja pääomasijoituskelpoisia yrityksiä.

Yhtiön hallituksen on tarkoitus valita toimitusjohtaja marraskuussa 2023. Yhtiön operatiivinen toiminta käynnistyy ensi vuonna. Yhtiön sijaintipaikka on Turku ja yhtiön toimistotilat ovat Turun tiedepuiston DataCityssä, mutta yhtiö toimii kansallisesti tehden yhteistyötä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja alan yritysten kanssa.

Yhtiön perustaminen on osa terveysalan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kasvustrategian toteutusta ja osaamiskeskittymien kokonaisuutta (Kansallinen Neurokeskus, Kansallinen Syöpäkeskus, FINBB Biopankkien osuuskunta, Suomen Rokotetutkimuskeskus Oy). Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa linjataan, että jatkona kasvustrategialle käynnistetään terveys- ja hyvinvointialan kasvua ja uudistumista vauhdittava tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-ohjelma.

Vuoden 2023 talousarviossa on myönnetty 20 000 000 euron määräraha yhtiön oman pääoman korottamiseen. Määrärahaa ei ole siirretty yhtiöön. Siirtomäärärahan voimassaolo päättyy 31.12.2025. Yhtiön hallitus on esittänyt 10 000 000 euron määrärahan siirtoa yhtiöön vuoden 2023 aikana ja 10 000 000 euron määrärahan siirtoa yhtiöön vuoden 2025 aikana.

Määrärahaa käytetään yhtiön toiminnan käynnistämiseen, operatiivisen toiminnan kustannuksiin kuten henkilöstön palkkaukseen sekä ensimmäisiin lääkekehitysprojekteihin. Yhtiö voi yhtiön hallituksen päätöksellä tehdä maltillisia oman pääoman ehtoisia sijoituksia uusiin lääkekehitysyhtiöihin.

Työ- ja elinkeinoministeriö tekisi valtion puolesta vastikkeettoman sijoituksen Kansallinen Lääkekehityskeskus Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. SVOP-rahasto on yhtiön vapaata omaa pääomaa. SVOP-sijoituksesta tehdään sopimus ministeriön ja yhtiön välillä, minkä lisäksi myös yhtiön hallituksen tulee päättää asiasta. Sijoittaminen yhtiön vapaan oman pääoman rahastoon on työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan valtion kannalta tarkoituksenmukainen sijoitusvaihtoehto.

4. Lisätietoa

Kansallinen Lääkekehityskeskus Oy ei tavoittele mahdollisimman suurta tuottoa vaan sen tarkoituksena on yhtiölle määritellyn erityistehtävän tehokas toteuttaminen tavalla, joka mahdollistaa yhtiön liiketaloudellisesti kannattavan toiminnan pitkällä aikavälillä. Yhtiö toimii pitkällä aikavälillä pääomiensa ja toimintansa tuotoilla.

5. Valtioneuvoston toimivalta

Valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetun lain (1368/2007) 4 §:n 1 mom. 5 kohdassa säädetään, että valtioneuvoston yleisistunto käsittelee ja ratkaisee valtion osakepääomasijoituksia ja muita oman pääoman ehtoisia sijoituksia valtioneuromistöisiin yhtiöihin ja valtion osakkuusyhtiöihin koskevat asiat.

Valtioneuvoston ohjesäännön 6 §:n 4 kohdan nojalla valtioneuvoston yleisistunnossa ratkaistaan muun muassa valtionyhtiöitä koskevat asiat.